

Модифікована програма з історії України 8 клас
I семестр – розділ 1-3
II семестр – розділ 4-5

8 клас

РОЗДІЛ 1. Землі України у XVI – першій половині XVII ст	
<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учениці/учні зможуть:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none">■ створення Пересопницького Євангелія, укладення Люблінської унії, Берестейської церковної унії, відновлення прав православної церкви та ієрархії Київської митрополії православної церкви, підписання «Пунктів для заспокоєння руського народу», заснування Київської (Києво-Могилянської) колегії;■ адміністративно-територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії. Розуміти:■ поняття «вертеп», «гравюра», «колегія», «полемічна література», «рента», «сеймики», «слов'яно-греко-латинська школа», «унійна (греко-католицька) церква», «фільварок», «церковні братства»;	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>Люблінська унія 1569 р.. Землі Русі-України в Речі Посполитій . Соціальна структура населення українських земель у XVI – першій половині XVII ст. (стани: шляхта, міщани, духовенство, селяни). Православні братства. Берестейська унія як спроба реформування православної церкви. Утворення унійної (греко-католицької) церкви. Відновлення православної ієрархії та реформи церкви. Розвиток культури кінця XVI – першої половини XVII ст.</p>

- значення Люблінської унії для русько українського суспільства;
- особливості організації державної влади у Речі Посполитій ;
- Берестейську унію як спробу православних ієрархів реформувати православну церкву в контексті європейських культурно-релігійних процесів;
- значення розвитку книговидавництва та шкільництва на теренах України.

Уміти:

- розташувати в хронологічній послідовності відомості про характерні для XVI – першої половини XVII ст. процеси політичного, соціально-економічного, культурного та релігійного життя на теренах України;
- результати Люблінської унії;
- пояснити особливості складання уявлень про Русь як окремий регіон Речі Посполитої;
- розкрити цілі та напрямки діяльності православних братств як елементів широкого самоврядування;
- визначити причини і наслідки укладення Берестейської унії; ■ оцінити значення: 1) релігійної полеміки між православними й уніатами для реформування релігійного та культурного життя; 2) заснування Острозької слов'яно-греко-латинської школи та Київської(Києво-Могилянської) колегії;

- обґрунтувати свої судження про діячів церкви і культури XVI – першої половини XVII ст., зокрема таких, як Костянтин Іванович Острозький , Василь-Костянтин Костянтинович Острозький , Адам Кисіль, Іпатій Потій , Йосип Велямин Рутський , Мелетій Смотрицький , Петро Могила;

РОЗДІЛ 2.
Становлення українського козацтва (XVI – перша половина XVII ст.).

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учениці/учні зможуть:

Знати:

- дати заснування Хортицької, Томаківської, Базавлуцької, Микитинської Січей , час виникнення реєстрового козацького війська, термін чинності «Ординації Війська Запорозького...»;
- напрямки походів козаків першої чверті XVII ст.;
- факти про участь козаків у війнах Речі Посполитої.

Розуміти:

- поняття «Великий кордон», «Великий Луг», «гетьман», «Запорозька Січ», «зимівник», «кіп», «козак», «козацька рада», «козацькі клейноди», «кошовий отаман», «курунь», «низове козацтво», «покозачення», «політична культура», «полк», «реєстрове козацтво», «річкові

Зміст навчально-пізнавальної діяльності:
Походження українського козацтва. Запорозька Січ. Реєстрове козацтво. Становлення козацького стану. Походи запорозьких козаків на володіння Кримського ханства та Османської імперії.. Участь запорозького та реєстрового козацтва у війнах Речі Посполитої. Козацькі повстання.

пороги», «сотня», «суходництво»;

■ передумови і перетворення козацтва в окремий соціальний стан;

■ затвердження створення урядом Речі Посполитої реєстрового війська в 70-х роках XVI ст. як початок визнання козацтва новим соціальним станом;

■ причини козацьких повстань; характер козацьких виступів як боротьби за станові права;

Уміти:

■ розташувати в хронологічній послідовності відомості про формування козацтва як окремого соціального стану;

■ схарактеризувати військово-політичну організацію козацтва;

■ описати традиції, звичаї й побут козаків, історико-культурні пам'ятки, пов'язані з козацтвом;

■ визначати причини та наслідки: виникнення козацтва і Січей ; активності

козацтва в морських і суходільних походах у Кримське ханство, Османську

імперію, Московське царство; козацьких повстань 1590-х, 1620–1630-х років, Куруківської, Переяславської угод, «Ординації Війська Запорозького...»;

■ обґрунтувати свої судження про таких історичних діячів, як Дмитро Гуня, Дмитро Вишневецький , Іван Сулима,

<p>Михайло Дорошенко, Павло Павлюк (Буг), Петро Конашевич-Сагайдачний, Северин (Семерій) Наливайко, Яків Острияниця (Остриянин).</p>	
<p>РОЗДІЛ 3. Козацька революція середини XVII ст. і війна за суверенітет козацької держави другої половини XVII ст.</p>	
<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учениці/учні зможуть:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ хронологічні межі козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; дати укладення Зборівської угоди, «Березневих статей», Галяцької угоди, Андрусівського перемир'я, Корсунської угоди, «Вічного миру», Карловицького мирного конгресу; проведення «Чорної ради» поблизу Ніжина, здійснення Чигиринських походів; ■ місця основних подій козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ поняття «Військо Запорозьке / Гетьманщина», «Військо Низове Запорозьке / Запорозька Січ», «козацька держава», «козацька революція», «наказний гетьман», «Руїна», «суверенітет»; різницю між поняттями «Військо Запорозьке / Гетьманщина» та «Військо Запорозьке 	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>Передумови і причини козацької революції. Козацько-кримський союз. Події 1648 р. Події 1649 р. Зміна характеру повстання. Зборівський договір. Події 1650–1651 рр. Берестецька битва. Білоцерківський договір. Батозька битва. Жванецька облога.</p> <p>Зовнішня політика: у пошуку союзників (Московське царство, Османська імперія, Молдавське князівство, Шведське королівство). Українсько-московський договір 1654 р. Галяцька угода. Московсько-українська війна. Конотопська битва.</p> <p>Передумови, причини і перебіг «Руїни».</p>

<p>Низове / Запорозька Січ»;</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ сутність козацької революції, що зумовила створення української козацької держави; ■ «Руїну» як боротьбу різних політичних, соціальних проектів розвитку козацької України. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ розмістити в хронологічній послідовності битви і походи козацької революції, війн під проводом Богдана Хмельницького та його наступників, рішення про політичні союзи та угоди Війська Запорозького з іншими державами; відомості про змагання українців за зміцнення інститутів держави і збереження державного суверенітету в період «Руїни»; ■ розповісти про перебіг козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; ■ зіставити і порівняти умови Зборівського і Білоцерківського договорів, «Березневих статей»; ■ визначити передумови, причини та наслідки козацької революції середини XVII ст. і війни за суверенітет козацької держави; ■ обґрунтувати свої судження про військово-політичну діяльність таких історичних діячів, як Богдан Хмельницький, Дем'ян Многогрішний, Іван Богун, Іван 	
--	--

<p>Брюховецький , Іван Виговський , Іван Самойлович, Іван Сірко, Павло Тетеря, Петро Дорошенко, Юрій Немирич, Юрій Хмельницький .</p>	
<p>РОЗДІЛ 4. Козацька Україна (Гетьманщина) другої половини XVII – кінця XVIII ст.</p>	
<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учениці/учні зможуть: Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ адміністративно-територіальний устрій, органи влади, військо, судочинство Війська Запорозького / Гетьманщини; ■ особливості формування й устрою козацьких полків Слобідської України; ■ зміни статусу і підпорядкування Запорозжя (Війська Запорозького Низового); <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ поняття «Генеральна рада», «генеральна старшина», «гетьман», «етнічна група», «займанщина», «козацька старшина», «політична еліта», «полк», «Слобідська Україна», «сотня»; <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ показати на карті адміністративно територіальний устрій Гетьманщини, Слобідської України, Запорозжя (Війська Запорозького Низового); 	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності: Модель і структура козацької держави: територія, устрій , військо, судочинство. Правобережне козацтво. Слобідська Україна. Запорозжя (Військо Запорозьке Низове).</p>

<ul style="list-style-type: none"> ■ схарактеризувати адміністративно-територіальний , державний , політичний устрій, господарське та повсякденне життя Гетьманщини, Слобожанщини та Запорозжя (Війська Запорозького Низового); 	
<p>РОЗДІЛ 5. Україна та ранньомодерні імперії XVIII ст.</p>	
<p>У результаті навчально-пізнавальної діяльності учениці/учні зможуть: Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ основні віхи боротьби за збереження української державності; ■ періоди розгортання опришківського й гайдамацького рухів; дати остаточної ліквідації гетьманства і козацького устрою, поділів Речі Посполитої; ■ ліквідації Кримського ханства, поділів Речі Посполитої. <p>Розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ поняття «академія», «гайдамаки», «козацьке бароко», «козацькі літописи», «Кам'янська Січ», «Коліївщина», «куруци», «Нова (Підпільненська) Січ», «Олешківська Січ», «опришки», «Пакти та конституції законів і вольностей Війська Запорозького» («Конституція 	<p>Зміст навчально-пізнавальної діяльності: Гетьманщина в період Івана Мазепи та спроба усамостійнення. Конституція Пилипа Орлика. Нова Січ. Спроба реформування Гетьманщини за урядування Данила Апостола і Кирила Розумовського. Остаточна ліквідація Росією політичної та адміністративної автономії Гетьманщини і Слобідської України. Ліквідація Росією Запорозької Січі. . Опришківський рух. Гайдамаки. Становище Кримського ханства і його анексія Російською імперією. Імперська політика Росії щодо Півдня України. Три поділи Речі Посполитої.Зміни в приналежності західноукраїнських земель та Правобережної України. Розвиток української культури другої половини XVII – XVIII ст.</p>

Пилипа Орлика» / «Бендерська конституція»), «паланка»;

■ основні етапи ліквідації Російською імперією суверенітету козацької держави;

■ наслідки втручання російського уряду в управління Гетьманщиною за Першої і Другої малоросійських колегій та «Правління гетьманського уряду»;

■ особливості: 1) втягнення Гетьманщини в події Північної війни та міжнародних відносин початку – середини XVIII ст.; 2) становища Кримського ханства і наслідки втрати його державності;

■ колонізацію Росією Півдня України як знищення, привласнення, використання вже наявних на тих землях козацької, кримськотатарської, османської інфраструктури, господарства, здобутків;

■ передумови та причини поділів Речі Посполитої;

Уміти:

■ розташувати в хронологічній послідовності події, що засвідчують наступ на українську державність з боку Російської імперії;

■ показати на карті території Гетьманщини, Нової Січі, полків Слобідської України, українські землі, які потрапили до складу Російської імперії та Австрійської держави внаслідок російсько-турецьких воєн, ліквідації Кримського ханства, поділів Речі Посполитої; райони

розгортання опришківського та гайдамацького рухів;

■ обґрунтувати свої судження про діяльність козацьких гетьманів і кошових отаманів, ватажків селянських виступів, діячів культури другої половини XVII – XVIII ст.;

■ упізнавати та характеризувати пам'ятки української культури другої половини XVII – XVIII ст.